

ciat, sed abominatio. At vero iuxta aliam sententiam vitari non potest vera & realis contrarietas & oppositio inter perfectiones reales liberae Dei: nam si voluntas creando mundum addit Deo realem perfectionem, quae in illo non esset si mundum creare nolisset, sed loco illius haberet aliam per voluntatem liberam non creando mundum: ergo necessarium est illas duas perfectiones liberas esse inter se tam verè oppositas & contrarias, sicut sunt in nobis voluntas agendi & non agendi: nam etiam illarum perfectiones se se mutuo excludent ab eadē voluntate diuina & essent quasi actuales motus tendentes in terminos contrarios; quod certè indignum est attribuere Deo.

XLIII. Tertio constat ex dictis idem proportionaliter dicendum esse de actu scientiae diuinæ respectu earum rerum seu veritatum quas ex parte earum non necessariò repræsentat: ex parte (inquã) earum, quatenus scilicet illarum possunt esse & non esse, eo quod contingenter seu liberè fiant, nam ex parte Dei necessariò illas ita cognoscit sicut sunt, quia statim ac in aliqua differentia temporis futurae sunt in diuina essentia repræsentatur. Quod si nunquam futurae sunt, hoc ipsum in essentia diuina repræsentatur. Hæc autem repræsentatio & æterna est eo quod æternæ scientiæ Dei omnia sint obiecta præsentia, & nullam rem addit ipsi diuinæ scientiæ, sed ipsamet scientia quæ necessaria est in Deo, & quæ se necessario cõprehendit, hanc vim habet ob suã infinitatem, vt se ipsa, & sine vilo reali addito omnia infallibiliter repræsentet, quæ quouis modo vera sunt, aut intelligibilia. Quod eodè modo in scientia declarandũ est quod id in voluntate declarauimus, & quodã modo facilius intelligitur in scientia, eo quod supponat obiectũ ad alterã veritatis partè determinatum, vt etiam in superioribus declaratum est.

Ad primam difficultatem de libera denominatione.

XLV. Vltimò conabimur ex dictis satisfacere ad difficultates quæ in contrarium tactæ sunt. Sũt autem illarum tres præcipuæ. Prima est de illa denominatione, qua Deus dicitur volens creaturas, cum non sit rationis sed realis, à qua forma, seu quasi forma sumat, & cũ sit denominatio non necessaria cõueniẽs Deo, quo modo possit à forma necessaria sumi, & non potius à forma seu reali perfectione libera. Responso enim breuis, si ad solã rē spectemus, est, illã denominationem prout realis est, ab ipsamet infinita Dei entitate sumi quæ propter eminentiã suã per se ipsam potest formaliter id totũ conferre. Rursus in dèdo in forma, quod ad scientiã atinet, potest facile dici, quod licet scientia secundum totam entitatem suã sit necessaria, non confert totam illam denominationem eadem absolutam necessitate, quia in obiecto non semper est veritas absoluta necessaria: est autem de ratione scientiæ vt repræsentet obiectũ tale esse, quale in se est; & idèõ sufficit quod supposita obiecti veritate, Deus ex necessitate constituitur sciens illud per suã æternã ac necessariam scientiã. In voluntate verò neque hæc necessitas reperitur, nã est suppositio obiecto creabili, bono in suo ordine ac dignibili non resultat (vt ita di-

cam) in Deo ex necessitate illa denominatio volentis; & idèõ est quodammodo mirabilis in illa quo modo liberè sit à forma seu actu simpliciter necessariò quoad totum suum esse.

Dicendum est tũ hanc esse præstantiã vel eminentiã potius illius actus vt iuxta exigentiã obiectorum tendat in illa, & idèõ licet sit necessarius in se, potest secundum tendentiã ad aliquod obiectum, liberam denominationem dare. Quod à nobis potest à posteriori amplius declarari, nam diuina voluntas circa obiecta creatura inuoluit causalitatẽ, nam est prima radix vt illa sint, vel non sint: quãuis autẽ velle Dei sit necessariũ in essendo, est tamen liberum in causando, & idèõ est et liberum in volendo creaturas, seu quod idem est) in tribuenda Deo denominatione volentis aut nolentis creaturas. Quod si infes, quia illa denominatio est realis: ergo est aliquid reale: rursus, est denominatio non necessaria sed libera: ergo est aliquid reale non necessarium, sed liberum: Respondetur distinguendo vltimum consequens, scilicet, est aliquid reale non necessarium quoad esse, negatur consequentiã; non necessarium aut quoad terminationẽ vel causalitatem, sic conceditur consequentiã. Vnde licet illa denominatio, realis sit ex parte Dei, inuoluit tamen causalitatẽ seu terminationẽ ad creaturam, & iõ simpliciter nõ est necessaria: neque actus ipse quãuis in se necessarius, illam necessariò præbet, tum propter eminentiã suã, vt dictum est tum et, quia, licet illa denominatio sit intrinseca, est tũ cum ordine ad extrinsecum, quod secum aliquo modo inuoluit, & idèõ potest esse libera. Et in idem fere incidit, quod in simili respondet Marfil. in 1. q. 44. ad 3. vbi ait nolle pducere mundum non necessariò fuisse in Deo, licet potuerit esse, quia nolle Dei non tũ dicit rem, sed actionem, quæ potuit non esse in Deo in esse actionis, id est quatenus ex illa aliquid in creatura resultat. Et in idem fere redit quod respondet Greg. in 1. dist. 45. post concl. 7. & quod autores supra citati in vltima opinione dicebant de respectu rationis: Omnes tamen pro comperio supponunt nullam esse in Deo, quæ potuerit non esse, aut è contrario nullam posse esse, quæ non sit.

Ad secundam differentiam de respectu rationis.

XLVII. Secunda difficultas erat de respectu rationis qui inuoluitur in hac denominatione seu terminatione, & de fundamento eius. In qua breuiter dicendum est hanc relationem rationis nõ constituere intrinsece ac formaliter Deum volentem creaturam: hoc enim rectè probant, quæ circa sententiam vltimã diximus. Consequitur ergo, nostro modo concipiendi, ex hoc quod Deus intimo & ineffabili modo amat creaturã: quia verò nos explicare aut concipere nõ possumus illã determinationẽ liberam Dei sine aliquo addito, aut sine aliquo respectu, idèõ Theologi per huiusmodi respectum hanc rem explicarunt. Quod vero atinet ad fundamentum huius respectus, verum est, quod discutitũ supra factũ circa vltimã opinionem concluditur, tale scilicet fundamentum ex parte Dei aliquo modo sumendum esse, vt ante Henricũ ibi citatum significauit D. Thomas

XLVI.

Marfil.

XLVII.